

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Η σημασία της γλώσσας

Αν κάποιος αμφιβάλλει για τη σημασία της γλώσσας στη ζωή του, αρκεί να σκεφτεί για μια στιγμή πόσο απίστευτα περιορισμένος θα ήταν χωρίς τη γλώσσα. Οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με φίλους και γνωστούς εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη γλώσσα. Εξάλλου, οι άνθρωποι σήμερα γνωρίζουν πολύ περισσότερα πράγματα από τους ανθρώπους των προηγούμενων γενεών. Αυτό συμβαίνει γιατί η γλώσσα βοήθησε το μεγαλύτερο μέρος της γνώσης να περάσει από τη μια γενιά στην άλλη. Επομένως, το να γνωρίζει κανείς καλά τη γλώσσα είναι απολύτως απαραίτητο.

Τι είναι, όμως, η γλώσσα; Διατυπώθηκε ο ορισμός ότι η γλώσσα είναι «ένα συμβατικό σύστημα επικοινωνιακών ήχων και μερικές φορές (αν και όχι απαραίτητα) γραπτών συμβόλων». Σ' αυτόν τον ορισμό η κρίσιμη λέξη είναι το επίθετο «επικοινωνιακών», επειδή η πρωταρχική λειτουργία της γλώσσας είναι η επικοινωνία. Βέβαια, με τη γλώσσα επιτελούνται και άλλες λειτουργίες. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι χρησιμοποιούμε τη γλώσσα για να σκεφτόμαστε, να καταγράφουμε πληροφορίες, να συνειδητοποιούμε και να εκφράζουμε συναισθήματα, να εκφράζουμε την ταυτότησή μας με μια ομάδα κ.λπ.

Αναμφίβολα, η γλώσσα είναι ένα εντυπωσιακό επίτευγμα των ανθρώπων. Υπάρχουν όμως άλλα είδη που κάνουν χρήση της γλώσσας; Ίσως κάποιος έδινε καταφατική απάντηση σκεπτόμενος για παράδειγμα τους παπαγάλους που λένε μερικές λέξεις. Ωστόσο, οι παπαγάλοι, ακόμα και αν προσπαθούν να επικοινωνήσουν, δεν χρησιμοποιούν γλώσσα με την πλήρη σημασία της έννοιας, επειδή δε ακολουθούν κανόνες ούτε δείχνουν την ευελιξία στη χρήση της γλώσσας που δείχνουν οι άνθρωποι.

Στην καθημερινή μας ζωή οι περισσότεροι από εμάς κάνουμε εκτεταμένη χρήση τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων. Αυτές είναι οι ακόλουθες: ακούμε την ομιλία, διαβάζουμε, μιλάμε και γράφουμε. Είναι ίσως φυσικό να υποθέσουμε πως οι τέσσερις κεντρικές γλωσσικές δεξιότητες κάθε ανθρώπου μπορούν να είναι συνολικά ισχυρές ή αδύναμες. Αυτό το συμπέρασμα μπορεί συχνά, αλλά όχι πάντα, να είναι σωστό σε σχέση με την εκμάθηση της μητρικής γλώσσας. Όμως, ακόμη και στη μητρική τους γλώσσα, πολλοί άνθρωποι καλλιεργούν μία μόνο γλωσσική δεξιότητα, επειδή έχει ιδιαίτερη σχέση με τα ενδιαφέροντά τους ή τη σταδιοδρομία τους. Για παράδειγμα, οι συγγραφείς και οι επιμελητές κειμένων πρέπει να έχουν υψηλά αναπτυγμένες δεξιότητες γραφής, οι ηθοποιοί, πολιτικοί και δικηγόροι χρειάζονται αναπτυγμένες δεξιότητες στην ομιλία. Τέλος, οι διαφορές στις τέσσερις βασικές γλωσσικές δεξιότητες είναι συνήθως πιο εμφανείς, όταν εστιάζουμε στην απόκτηση μιας δεύτερης γλώσσας.

M. W. Eysenck. (2010). Βασικές Αρχές Γνωστικής Ψυχολογίας. (Μετάφραση Μ. Κουλεντιανού), 309-310. Αθήνα: Gutenberg (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά το νόημα του κειμένου. (80-100 λέξεις) (μονάδες 15)

A2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή στην πρώτη παράγραφο και τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου; (μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις του κειμένου: σημασία της γλώσσας, κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, λειτουργία της γλώσσας, ενδιαφέροντα, δεξιότητες. (μονάδες 10)

B2. α. Να βρείτε τη δομή της δεύτερης παραγράφου (μονάδες 10)

B2. β. Να εντοπίσετε με ποιον τρόπο αναπτύσσεται. (μονάδες 5)

Γ. Αν και η αξία της γλώσσας είναι δεδομένη, είναι πολλοί αυτοί που δεν ενδιαφέρονται για τη γλωσσική τους καλλιέργεια. Σε ένα άρθρο 400-500 λέξεων να αναδείξετε τη σημασία της γλώσσας και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορεί να επιτευχθεί η γλωσσική καλλιέργεια των νέων.